

ΚΩΣΤΑΣ ΑΚΡΙΒΟΣ

Τελευταία νέα
από την Ιθάκη

ΜΕΤΟΙΧΙΣΜΟ

Τηλέμαχος, ο γιος

*...το δάκρυ κύλησε στη γη από τα βλέφαρά του
ακούγοντας τ' όνομα του πατέρα του,
κι αμέσως ανασήκωσε την πορφυρή χλαμύδα
με τα δυο του χέρια σκεπάζοντας τα μάτια του.*

ΟΜΗΡΟΥ ΟΔΥΣΣΕΙΑ, δ, 113-116

«ΟΜΟΡΦΟ ΠΑΙΔΙ, ΟΜΟΡΦΟΥ ΠΑΤΕΡΑ...»

Αυτή η σκέψη πέρασε από το μυαλό του προέδρου μόλις είδε το αγόρι να κάνει την εμφάνισή του στην αίθουσα μαζί με τα υπόλοιπα παιδιά. Το βλέμμα του πήγε αμέσως και καρφώθηκε πάνω του· ξεχώριζε σαν μια στάλα γάλα ανάμεσα σε μύγες. Αλλά γάλα μαύρο. Μαλλί κορακί, σκούρα μπλε τα τσακίρικά μάτια, το δέρμα του λες κι απ' τα μέρη της Αιγύπτου. Άλλης φυλής; Από την πολλή ώρα έξω στον ήλιο; Προσπάθησε να δώσει την εξήγηση: Σαν τα ωραία μπάσταρδα που σπέρνουν οι γύφτοι σε όποιο κρεβάτι βρουν πρόθυμο.

Στο μεταξύ ο διευθυντής τούς ευχαριστούσε για μια φορά ακόμα, επειδή είχαν την καλοσύνη να έρθουν και να πάρουν τα παιδιά για μια βόλτα στη χριστουγεννιάτικη πόλη. Επειδή σκέφτηκαν διαφορετικά από τους υπόλοιπους συλλόγους τους φιλανθρωπικούς, που αρκούνται στο να φέρνουν δέματα με ρούχα και μελομακάρονα. Έχουν πήξει στο μελομακάρονο, δεν ξέρουν τι να κάνουν τα τόσα κουτιά. Ενώ αυτοί... «Αλλά προσοχή!» – δεν τον ένοιαζε που ήταν μπροστά τα παιδιά και τον άκουγαν. Τα μάτια τους δεκατέσσερα. Με το παραμικρό χαλάρωμα βρίσκουν την ευκαιρία και το σκάνε. Και άμα γίνει κάτι τέτοιο, δεν θα έχει μόνο προφορική επίπληξη από τα κε-

ντρικά στην Αθήνα, αλλά ποιινή, στέρηση μισθού που μπορεί να φτάσει ως και ολόκληρο το δεκαπενθήμερο, κι αυτός, ο διευθυντής του Ιδρύματος Αγωγής Ανηλίκων, είναι άνθρωπος οικογενειάρχης, έχει ανάγκη και το ένα ευρώ. Γι' αυτό λοιπόν, όπου πάνε, ό,τι κι αν κάνουν, να τους έχουν από κοντά, ούτε στην τουαλέτα μόνοι τους - την τελευταία φορά ένας δωδεκάχρονος από την Ημαθία το έσκασε από τον φωταγωγό.

Εφτά τα παιδιά, άλλοι τόσοι αυτοί, χωρίστηκαν και μπήκαν στα αυτοκίνητα. Στον πρόεδρο έπεσε ο Μαρίνος.

Στο πρώτο φανάρι που τους έπιασε κόκκινο έκανε την ερώτηση. Όχι, αποδώ ήταν το σπίτι του, Δορυλαίου με Βουρλών, πίσω από την Ευαγγελίστρια. Ύστερα για κάμποσο σιωπή. Μονάχα κάπου κάπου γύριζε το βλέμμα και τον κοίταζε με πόση λαιμαργία ρουφούσε τις γιορτινές εικόνες: το φωταγωγημένο δημαρχείο, τις μανόλιες με τα μπλε ρουά λαμπιόνια, τον κόσμο που κυκλοφορούσε στα πεζοδρόμια. Τον κοίταζε και σκεφτόταν εκείνο που τους είχε πει ο διευθυντής: για τα περισσότερα απ' αυτά τα παιδιά η ζωή ήταν μονόδρομος: τώρα που είναι κάτω από δεκαπέντε χρονών το ίδρυμα, ύστερα η Κασσαβέτεια, σειρά θα έπαιρνε μετά ο Κορδαλλός. Και ακόμα, ο διευθυντής είχε προλάβει να του ψιθυρίσει την ταυτότητα του συνοδηγού του: ξαφρίζει βενζίνη από τα μηχανάκια στις πιλοτές. Τα υπόλοιπα παιδιά ήταν μέσα, άλλος γιατί είχε ανοίξει περίπτερο, άλλος γιατί σούφρωνε τσάντες, πετούσαν πέτρες στ' αυτοκίνητα στον περιφερειακό... Του 'ριξε μια λοξή ματιά: δεν μπορούσε να πιστέψει

πως ο Μαρίνος, αυτό το όμορφο αγόρι, πάνω κάτω στην ηλικία του δεύτερου γιου του, ήταν από κείνα τα παιδιά που τα έβλεπε στα πάρκα και στο λιμάνι να κρατάνε ένα μπουκαλάκι ΒΙΚΟΣ και κάθε τόσο να το φέρνουν στη μύτη και να σιφάρουν βενζίνη. Τι χασίσι και τι κρακ! Η βενζίνη είναι ο διάολος, συμπαραλιάζει το νευρικό σύστημα, σε πέντε, δέκα χρόνια το πολύ, είσαι έτοιμος ή για το τρελάδικο ή για τα θυμαράκια στον Κούκο.

Είχαν αποφασίσει πρώτα να κάνουν μια μεγάλη βόλτα από τους κεντρικούς δρόμους -Αργοναυτών, Ιωλκού, Δημητριάδος, Ιάσονος-, ύστερα για φαγητό στα Goody's, παγωτό στη Δωδώνη και κατά τις δέκα να τους πάνε πάλι πίσω. Την απόφαση την πήραν στο τελευταίο συμβούλιο, όχι δίχως γκρίνιες. Πιο πεισμωμένη στην άρνησή της ήταν η κυρία Ανθούλα, η γενική γραμματέας. Τα παιδιά χρειάζονται γιορτή με χριστουγεννιάτικα ποιήματα και σκετς, να τους μάθουν τα κάλαντα, να ψάλουν το τροπάριο της Γεννήσεως, να τους μοιράσει το *Προς την Νίκη*...

Τον αισθανόταν τώρα δίπλα του αγρίμι στη φάκα. Μήπως τελικά η Ανθούλα είχε δίκιο;

Οι δρόμοι από την εορταστική κίνηση ήταν μποτιλιαρισμένοι, προχωρούσαν σημειωτόν. Για να σπάσει ο πάγος, άρχισε να τον ρωτάει πώς περνάνε τη μέρα τους στο ίδρυμα, αν πηγαίνουν σχολείο, αν σκέφτεται να μάθει καμιά τέχνη, ποια είναι τα σχέδιά του για το μέλλον. Ο Μαρίνος γύρισε και τον κοίταξε ξαφνιασμένος. Σχέδια; Σχολείο; Μέλλον; Αφησε να του ξεφύ-

γει ένα γέλιο. Αυτός, δάσκαλε, το μόνο που ξέρει να κάνει είναι κανένα μεροκάματο στη λαϊκή με τα ρούχα, άντε κάπου κάπου πηγαίνει μ' έναν ξάδερφο, τον Θωμά, και σηκώνουν με το Ντάτσουν παλιοσίδερα. Εδώ ξανοίχτηκε λίγο: «Κάνα βράδυ πάμε στη Βιομηχανική και ξηλώνουμε χαλκοσωλήνες». Αλλά τώρα, κάπως φοβισμένος: «Μη σου ξεφύγει και το πεις στον διευθυντή. Φαίνεσαι ξηγημένος τύπος...». Αυτό ήταν, άνοιξε η πρώτη χαραμάδα. Από εκείνη τη στιγμή και μέχρι να παρκάρουν, τα είχε μάθει όλα για τον Μαρίνο. Ή σχεδόν όλα.

Παράγγειλαν ό,τι τράβαγε η όρεξή τους. Διπλά τσιζμπεργκερ, άπειρες πατάτες, κλαμπ σάντουιτς -αυτά τα άφησαν μισοφαγωμένα-, οι κόκα κόλες δεν είχαν σταματημό. Έτρωγαν και έδειχναν να το ευχαριστιούνται. Θα πέρασε έτσι καμιά ώρα. Με φουσκωμένη την κύστη άρχισαν σε λίγο να ζητάνε τουαλέτα. Τι να κάνουν, θυμήθηκαν τα λόγια του διευθυντή, προφασίστηκαν πως θέλουν κι αυτοί να πάνε για κατούρημα, τους συνόδευαν ως έξω από την πόρτα και κάθονταν εκεί να πλένουν τα χέρια στους νιπτήρες με την ψυχή στο στόμα - μονάχα οι τρεις γυναίκες του συμβουλίου έμεναν για να προσέχουν τα υπόλοιπα παιδιά. Τα ίδια και μετά στη Δωδώνη. Βουνό τα σικάγο και οι γρανίτες, μα εδώ τα πράγματα ήταν πιο ζόρικα. Είχαν καθίσει έξω στα τραπεζάκια. Όλη την ώρα τα παιδιά σηκώνονταν, πήγαιναν στο διπλανό περίπτερο και έκαναν τόση φασαρία, που μια δυο παρέες σηκώθηκαν και έφυγαν ενοχλημένες. Σ' αυτό το κομπούζιο μόνον ο Μαρίνος δεν έλεγε να πάρει μέρος. Είχε

τραβήξει την καρέκλα κοντά στον πρόεδρο και δεν μίλαγε. Τον ρώτησε αν είναι καλά, αν έχει κάτι. «Τς» η απάντηση. Ύστερα για λίγο ξεχάστηκε με κάτι που του είπε ο αντιπρόεδρος. Όταν γύρισε ξανά προς το μέρος του, είδε πως έμενε αμίλητος. Αμίλητος και ωραίος. Δεν μπορεί, σκέφτηκε εκείνη τη στιγμή. Κάποιο λάθος θα έγινε. Αποκλείεται αυτό το παιδί να είναι από εκείνα με τα μπουκαλάκια. Οι αστυνομικοί για άλλο θα το πέρασαν, θα εξαπατήθηκε και ο εισαγγελέας ανηλίκων, κάποιο λάθος έγινε. Και ακόμα πέρασε απ' το μυαλό του να τον ρωτήσει πότε με το καλό θα έβγαινε από το ίδρυμα. Μέσα του έπλεκε το σενάριο να τον πάρει υπό την κηδεμονία του ο σύλλογός τους και, γιατί όχι, βρε αδερφέ!, να τον αναλάβει αυτός ο ίδιος: να τον γνωρίσει στην οικογένειά του, στα παιδιά του, να τον βοηθήσει να βρει τον ίσιο δρόμο.

«Κυρ δάσκαλε!»

Τινάχτηκε σαν να τον χτύπησε ρεύμα.

«Τι, Μαρίνο;»

Ο πατέρας του. Έκλεινε τρία χρόνια στα Διαβατά, θα έβγαινε του χρόνου τέτοια εποχή, ήταν μέσα γιατί «έδωσε μαχαίρι». Είχε πολύ καιρό να τον δει, προτού τον μπαγλαρώσουν κι αυτόν στο ίδρυμα. Τα άλλα αδέρφια, όλα μεγαλύτερα, αγόρια και κορίτσια, σκορπισμένα στους πέντε ανέμους. Μονάχα αυτός είχε απομείνει με τη μάνα τους. Αλλά είχε πολύ καιρό να τη δει, της είχε πει να μην πηγαίνει στο ίδρυμα και τον κοροϊδεύουν τ' άλλα παιδιά μαμόθρεφτο. Τώρα, όμως,

την είχε επιθυμήσει. Τη σκεφτόταν μέρα νύχτα, μόνη της, γυναίκα αυτή, πώς να τα βγάξει πέρα; Τι στενοχώριες θα έχει;

«Τι λες, δάσκαλε; Να περάσουμε; Όχι, δεν θα κατέβω. Θα κορνάρεις, ένα γεια θα της πω μέσ' απ' τ' αμάξι και θα φύγουμε. Τι λες;»

Το είπε στους άλλους και συμφώνησαν. Είχαν πάει όλα καλά, τα παιδιά ήταν ξανά ασφαλισμένα-μαντρωμένα στα αυτοκίνητα· απλώς, αντί να ανεβούν από την Αναπαύσεως, θα πήγαιναν από το Φαρδύ. Μια στάση όλη κι όλη θα έκαναν έξω από το σπίτι του Μαρίνου, ένα κορνάρισμα, ένα γεια κι αυτό ήταν όλο. Το χριστιανικό κερασάκι στο χριστουγεννιάτικο γλύκισμα. Έτσι δεν είναι, Ανθούλα;

Έφτασαν στα προσφυγικά. Ο πρόεδρος την ήξερε την περιοχή, αποδω έκοβε δρόμο τα χρόνια του '70 όταν πήγαινε γυμνάσιο στις παράγκες. Γέροι από την Καπαδοκία, τη Γιάλοβα, με βράκες και άσπρα μουστάκια, κάθονταν στις αυλές και ρούφαγαν καφέ, γλάστρες με γεράνια, ασπρισμένα ντουβάρια, μυρωδιές από φαγητά στα χαμόσπιτα. Τώρα, τα τελευταία χρόνια ήρθαν κι άλλοι να μείνουν εδώ, πρώην αγρότες από την Καρδίτσα και τα Τρίκαλα που έπιασαν δουλειά στη ΜΕΤΚΑ και τη Χαλυβουργία, μαζί και πολλοί τσιγγάνοι. Τα σπίτια τους τα καταλάβαινες από τα παρκαρισμένα λευκά Τογιότα και τα χαλιά τα απλωμένα στα κάγκελα.

«Εδώ στρίβουμε, βγάλε φλας».

Καθόταν-δεν-καθόταν στη θέση του. Τα μάτια του έλαμπαν, το πρόσωπό του πετούσε φλόγες. Συνηθισμένος ο φι-

λόλογος πρόεδρος στις ποιητικές εικόνες, σκέφτηκε πως λίγο ακόμα και ο μικρός θα το έσκαγε από το μισάνοιχτο παράθυρο, θα πετούσε στον νυχτερινό ουρανό. Έβγαλε φλας, έστριψε και μπήκε στο στενό δρομάκι. Από πίσω ακολουθία τα άλλα αυτοκίνητα. Πρώτο τετράγωνο, δεύτερο, τρίτο... Ο δημοτικός φωτισμός χαμηλός, τα περισσότερα σπίτια σκοτεινά, μονάχα από ένα δυο φέγγιζε η τηλεόραση. Το σπίτι του Μαρίνου ήταν από τα τελευταία, μετά η Δορυλαίου σταματούσε και έβγαζε σε μια παιδική χαρά. Πήγαινε με χαμηλή ταχύτητα από φόβο μήπως η ζάντα χτυπήσει στο πεζοδρόμιο, το ίδιο και οι άλλοι πίσω του.

Προχωρώντας κι άλλο έφτασε στ' αυτιά τους μουσική μέσ' από ένα φωταγωγημένο σπίτι με ανοιχτά παραθυρόφυλλα. Κάποιοι γλεντούσαν, ίσως τα προεόρτια από κανέναν γάμο ή καμιά ονομαστική γιορτή - μήνας που ήταν. «Είδες, Μαρίνο» του 'ρθε να πει. «Τι ωραία είναι η ζωή, να 'σαι με τους κανονικούς ανθρώπους και όχι να μπαινοβγαίνεις στα ιδρύματα!» Πήγε να γκαζώσει, να προσπεράσει για να φτάσει στο σπίτι του.

«Σταμάτα...»

Το ισόγειο δωμάτιο φωτιζόταν από έναν μπιχλιμιπιδάτο πολυέλαιο, τα παντζούρια ορθάνοιχτα, οι κουρτίνες τραβηγμένες πέρα ως πέρα. Πάνω στο τραπέζι ένα στερεοφωνικό γίγας, με τα ηχεία κολλημένα το ένα δίπλα στο άλλο. Το τραπέζι το είχαν τραβήξει στην άκρη για να έχουν περισσότερο χώρο. Σε πρώτο πλάνο μια γυναίκα και ένας άντρας. Αυτή

γύρω στα σαράντα, ο άντρας φανερά πιο μικρός. Κρατούσαν από ένα μπουκάλι Ballantines, έπιναν και χόρευαν. *Σήκω χόρεψε, κουκλί μου, / να σε δω να σε χαρώ / τσιφτετέλι τούρκικο / νινανάι, γιαβρούμ, νινανάι...*

Ήταν μικρή η απόσταση, έτσι μπόρεσε να δει πως η γυναίκα ήταν ξανθιά με μαύρες ρίζες. Το μισό βυζί έξω απ' το ντεκολτέ, γελούσε, έπινε και χόρευε. Κολλημένος πίσω της ο άντρας είχε βάλει το δεξί πόδι ανάμεσα στα σκέλια της και κουνιόταν κι αυτός ρυθμικά. Ντράπηκε για το παιδί που είχε μαζί του. Καλό θα ήταν να γκαζώσει και να πάνε παρακάτω, στο σπίτι του Μαρίνου. Του γράπωσε το χέρι την ώρα που πήγε να βάλει την πρώτη.

«Περίμενε!»

Μες στο δωμάτιο η μουσική συνέχιζε να είναι στη διαπασών και εκείνοι, ο άντρας με τη γυναίκα, τόσο απορροφημένοι στον χορό που δεν έβλεπαν γύρω τους. Αυτοί όμως τους έβλεπαν. Στράφηκε προς τη μεριά του Μαρίνου και είδε το χείλι του να τρέμει. Σήκωνε τώρα νευρικά το τζάμι στο παράθυρο και είχε γυρίσει τα μάτια μπροστά.

«Πάμε!»

Τότε μονάχα κατάλαβε. Από την ταραχή, τράβηξε απότομα το πόδι από τον συμπλέκτη και η μηχανή έσβησε.

«Άντε, ρε μαλάκα, ξεκίνα... Δεν άκουσες τι σου 'πα; Ξεκίνα!»

ΚΩΣΤΑΣ ΑΚΡΙΒΟΣ

Τελευταία νέα από την Ιθάκη

Θεοί, ήρωες, νεράιδες, εραστές, φίλοι, καθάρματα, μπεσαλήδες και νταήδες ταξιδεύουν στα τρικυμισμένα νερά της ιστορίας και φτάνουν από τα χρόνια του Ομήρου στις μέρες μας, άηθοι σώοι και άηθοι ναυαγοί.

Πηνελόπη είναι μια νιόπαντρη γυναίκα που έχασε τον άντρα της στην Κατοχή· Αχιλλέας, ένας αξιωματικός του '22 που άξιζε να μείνει αθάνατος· Καλυψώ, η ερωμένη της διπλανής πόρτας· Τηλέμαχος, ένα τσιγγανάκι που νοσταλγεί το σπίτι του· Αθηνά, μια μητέρα-προστάτιδα για τα παιδιά της· Ελένη, η ωραία που πάντοτε θα αναστατώνει· Λαέρτης, ο Κοιλοκοτρώνης όταν σπαράζει για τον σκοτωμένο γιο του· Εληήνορας, ένα άτυχο Κρητικόπουλο στους Βαλκανικούς πολέμους· Πολύφημος, ο λιχούδης μοναχός· Τειρεσίας, μια καπάτσα που θέει τα χαρτιά...

Καπετάνιος και σ' αυτό το ταξίδι ο Οδυσσέας.

Όμως ένας Οδυσσέας έκπηληξη.

ISBN: 978-618-03-0422-0

9 786180 304220

ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. 80422

